

Χαιρετισμός Προέδρου Διοικητικού Συμβουλίου

Author: Αριστείδης Χ.

Επένδυση στη Νοσηλευτική και Μαιευτική

Η έννοια της αυτονομίας του νοσηλευτικού επαγγέλματος (nursing autonomy) αποτελεί κεντρικό πυλώνα της σύγχρονης νοσηλευτικής επιστήμης και της επαγγελματικής ταυτότητας της νοσηλεύτριας. Η αυτονομία δεν συνιστά απλώς επαγγελματικό προνόμιο, αλλά θεμελιώδες δικαίωμα και υποχρέωση που απορρέει από τη γνωστική επάρκεια, την επιστημονική τεκμηρίωση και την ηθική ευθύνη της νοσηλεύτριας απέναντι στον ασθενή και την κοινωνία.

Ιστορικά, η νοσηλευτική συνδέθηκε με ένα ιεραρχικό μοντέλο φροντίδας υπό ιατρική καθοδήγηση. Ωστόσο, οι εξελίξεις στην νοσηλευτική εκπαίδευση, την νοσηλευτική έρευνα και την επαγγελματική νομοθεσία οδήγησαν στη σταδιακή αναγνώριση της νοσηλευτικής ως αυτόνομης επιστήμης με δικό της θεωρητικό και πρακτικό υπόβαθρο. Ο Παγκόσμιος Οργανισμός Υγείας και το Διεθνές Συμβούλιο Νοσηλευτών

υπογραμμίζουν ότι η αυτονομία των νοσηλευτών αποτελεί προϋπόθεση για ποιοτική, ασφαλή και δίκαιη φροντίδα υγείας.

Η αυτονομία στην κλινική πρακτική (clinical autonomy) εκφράζεται μέσα από την ικανότητα της νοσηλεύτριας να αξιολογεί, να σχεδιάζει και να υλοποιεί παρεμβάσεις βασισμένες σε επιστημονικά δεδομένα, χωρίς εξαρτήσεις που περιορίζουν την επαγγελματική κρίση. Η νοσηλεύτρια καλείται να αναλαμβάνει ευθύνη για τις αποφάσεις της, να συμμετέχει ισότιμα στη διεπιστημονική ομάδα υγείας και να συμβάλλει ενεργά στη διαμόρφωση πολιτικών υγείας.

Η κατοχύρωση αυτής της αυτονομίας απαιτεί συντονισμένες ενέργειες σε πολλαπλά επίπεδα. Πρώτον, ένα σαφές θεσμικό και νομικό πλαίσιο που καθορίζει το πεδίο άσκησης του επαγγέλματος και αναγνωρίζει τη νοσηλευτική πράξη ως ανεξάρτητη. Δεύτερον, εκπαιδευτικά προγράμματα που καλλιεργούν κριτική σκέψη, ηγετικές δεξιότητες και ερευνητική ικανότητα. Τρίτον, ένα οργανωσιακό περιβάλλον (organizational culture) το οποίο ενθαρρύνει τη λήψη αποφάσεων και την ενεργό συμμετοχή των νοσηλευτριών στη διοίκηση και τον σχεδιασμό υπηρεσιών υγείας.

Η επαγγελματική ενδυνάμωση (professional empowerment) συνδέεται άμεσα με την αυτονομία. Οι νοσηλεύτριες που εργάζονται σε υποστηρικτικά περιβάλλοντα με αναγνωρισμένο ρόλο και σαφείς αρμοδιότητες παρουσιάζουν υψηλότερη εργασιακή ικανοποίηση, μειωμένη επαγγελματική εξουθένωση και μεγαλύτερη αφοσίωση στην παροχή ποιοτικής φροντίδας υγείας. Αντίθετα, η έλλειψη αυτονομίας οδηγεί σε επαγγελματική απαξίωση και υποβάθμιση της νοσηλευτικής συμβολής.

Η κοινωνική αναγνώριση της νοσηλεύτριας ως επιστήμονα και ηγέτη της φροντίδας (leader in care) αποτελεί αναγκαία συνθήκη για την ενίσχυση της αυτονομίας. Η μετατόπιση από το παραδοσιακό μοντέλο του «βοηθητικού» επαγγελματία σε εκείνο του ανεξάρτητου και υπεύθυνου φορέα φροντίδας απαιτεί συνεχή ενημέρωση, επικοινωνία με το κοινό και προώθηση της νοσηλευτικής έρευνας. Σημαντικό να αναδειχθεί η πολυδιάστατη φύση της νοσηλευτικής αυτονομίας μέσα από επιστημονικές μελέτες, ανασκοπήσεις και άρθρα πολιτικής. Στόχος είναι η ενίσχυση του διαλόγου γύρω από τη θέση της νοσηλεύτριας στο σύγχρονο σύστημα υγείας και η ανάδειξη καλών πρακτικών που ενισχύουν τη νοσηλευτική ηγεσία και την τεκμηριωμένη φροντίδα. Αυτό το ρόλο διαδραματίζει το περιοδικό Κυπριακά Νοσηλευτικά Χρονικά για την νοσηλευτική στη Κύπρο.

Η αυτονομία, εν τέλει, δεν αποτελεί μόνο δικαίωμα αλλά και ηθική υποχρέωση (moral obligation). Είναι η δύναμη της γνώσης και της ευθύνης που επιτρέπει στην νοσηλεύτρια να καινοτομεί, να υπερασπίζεται τα δικαιώματα του ασθενούς και να συμβάλλει στη διαμόρφωση ενός πιο δίκαιου και ανθρωποκεντρικού συστήματος υγείας.

Συναδελφικά,

Δρ. Αριστείδης Χωραπάς

Πρόεδρος ΔΣ ΠΑΣΥΝΜ

Πρόεδρος Ευρωπαϊκής Ομοσπονδίας Νοσηλευτών (EFN)